

Ο θεσμός του Γενικού Γραμματέα του Δήμου: Προϊστορία και πορεία μιας μεταρρύθμισης

Δρ. Μιχάλης Χρηστάκης
Πολιτικός Επιστήμων – Διεθνολόγος
Γενικός Γραμματέας Δήμου Νέας Σμύρνης
Πρόεδρος Πανελληνίας Ένωσης Γενικών Γραμματέων
Τοπικής Αυτοδιοίκησης «Κλεισθένης»

christakismichalis2@gmail.com

gg@neasmyrni.gr

Ο θεσμός του Γενικού Γραμματέα του Δήμου: Προϊστορία και πορεία μιας μεταρρύθμισης

- ΘΕΣΜΟΣ
- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
- ΕΞΕΛΙΞΗ

Τι είναι ο Γενικός Γραμματέας

Ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου «προϊσταται αμέσως μετά το δήμαρχο όλων των υπηρεσιών του δήμου» και «προσυπογράφει τα από το δήμαρχο υπογραφόμενα έγγραφα».

Ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου είναι ένα πρόσωπο επιλογής του Δημάρχου, που υποστηρίζει το Δήμαρχο στα διοικητικά του καθήκοντα υλοποιώντας τις αρμοδιότητες που του εκχωρεί ο Δήμαρχος με απόφασή του.

Τι είναι ο Γενικός Γραμματέας

Πρόκειται ουσιαστικά για το «δεξί χέρι» του Δημάρχου, ένα πρόσωπο εμπιστοσύνης, που αναλαμβάνει το συντονισμό των Υπηρεσιών του Δήμου και αποφορτίζει το Δήμαρχο από ένα σημαντικό όγκο καθημερινών διοικητικών ζητημάτων, με τρόπο που ο Δήμαρχος να μπορεί να ασκήσει το συντονιστικό επιτελικό του ρόλο και να δημιουργήσει πολιτική για την πόλη του.

Θεσμός Γενικού Γραμματέα

Η ανάγκη αποσυμφόρησης του Δημάρχου από τα διοικητικά του καθήκοντα έγινε σχετικά νωρίς αντιληπτή και νομοθετήθηκε αναλόγως.

*«Θέσις γενικού γραμματέως δήμου δύναται να συνιστάται, δια του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας, εις δήμους οι οποίοι έχουν πραγματικό πληθυσμόν άνω των 20000, βάσει της επισήμου απογραφής ή εις δήμους οι οποίοι είναι έδρα νομού ή πρωτοδικείου»
(Ν.Δ. 1140/1972 , άρθρο 100)*

Το πληθυσμιακό όριο για τον διορισμό Γενικού Γραμματέα απο το Δήμαρχο τροποποιούταν με την πάροδο των ετών.

Θεσμός Γενικού Γραμματέα

Σήμερα όλοι οι Δήμοι που βεβαιώνουν την οικονομική δυνατότητα κάλυψης της αμοιβής της θέσης, μπορούν να συνιστούν θέση Γενικού Γραμματέα.

«Σε Δήμους και συνδέσμους Δήμων, μπορεί να διορίζεται μετακλητός Γενικός Γραμματέας, εφόσον υπάρχει οικονομική δυνατότητα. Για τον διορισμό δεν απαιτείται η πρόβλεψη της αντίστοιχης θέσης στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας»

Ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο

- άρθρο 88 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/τ.Α/8-6-2006), «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»
- άρθρα 161 & 167 του Ν. 3584/2007 (ΦΕΚ 143/τ.Α/28-6-2007), «Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών & Κοινοτικών υπαλλήλων», όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 38 Ν. 3801/2009 (ΦΕΚ 163/τ.Α/4-9-2009), παρ. 1 του άρθρου 15 Ν. 4623/2019 (ΦΕΚ 134/τ.Α/9-8-2019), παρ. 6 του άρθρου 11 Ν. 4674/2020 (ΦΕΚ 53/τ.Α/11-3-2020), και ισχύει σήμερα.
- άρθρα 58 & 280 Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/τ.Α/7-6-2010), «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Διορισμός Γενικού Γραμματέα

- Ο Γενικός Γραμματέας διορίζεται με απόφαση του αρμόδιου για το διορισμό οργάνου, που δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- Η απόφαση του αρμοδίου για το διορισμό του Γενικού Γραμματέα οργάνου ισχύει από την υπογραφή της, για όλες τις συνέπειες.
- Ο Γενικός Γραμματέας παύει να ασκεί τα καθήκοντα του και ολοκληρώνει τη θητεία του, όταν ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος του Συνδέσμου που τον προσέλαβε απολέσει την ιδιότητά του για οποιονδήποτε λόγο. Η σχετική απόφαση δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Διορισμός Γενικού Γραμματέα

- Ο Γενικός Γραμματέας πρέπει να κατέχει πτυχίο Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι., όπως προβλέπεται στο άρθρο 82 του Κώδικα Δημοτικών Υπαλλήλων (Ν. 3584/2007).
- Επιπροσθέτως:
 - για το διορισμό στις θέσεις των Γενικών Γραμματέων Δήμων ισχύουν τα προσόντα και τα κωλύματα των άρθρων 11 έως και 17 του Ν. 3584/2007, ως ισχύουν.
 - αποκλείεται ο διορισμός προσώπου που είναι συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και β' βαθμού προς τον Δήμαρχο.

Διορισμός Γενικού Γραμματέα

- Στις θέσεις αυτές επιτρέπεται και ο διορισμός υπαλλήλων και λειτουργών του δημόσιου τομέα, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει, ανεξάρτητα από τη σχέση με την οποία υπηρετούν σε αυτές. Επίσης στις θέσεις αυτές επιτρέπεται και ο διορισμός υπαλλήλων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (πλέον Περιφερειών ή Αποκεντρωμένων Διοικήσεων)
Εξαιρούνται οι υπάλληλοι οι οποίοι υπηρετούν στον ίδιο Δήμο ή Σύνδεσμο.

Διορισμός Γενικού Γραμματέα

- Ο χρόνος υπηρεσίας τους, που διανύεται στις θέσεις αυτές λογίζεται, για όλες τις συνέπειες, ως πραγματική υπηρεσία στην οργανική τους θέση. Σε περίπτωση αποχώρησής τους από την παραπάνω θέση επανέρχονται αυτοδικαίως στη θέση που κατείχαν πριν από το διορισμό τους. Αν η θέση αυτή δεν είναι κενή, θεωρούνται ότι κατέχουν ομοιόβαθμη προσωρινή θέση, που συνιστάται αυτοδικαίως και καταργείται επίσης αυτοδικαίως, όταν αποχωρήσουν από την υπηρεσία.

Αρμοδιότητες Γενικού Γραμματέα

Ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος του Συνδέσμου μπορεί με απόφασή του να αναθέτει στον Γενικό Γραμματέα την υπογραφή με εντολή του εγγράφων και πιστοποιητικών, **πλην χρηματικών ενταλμάτων.**

Αρμοδιότητες Γενικού Γραμματέα

- Υπογράφει τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και εξωτερικό των υπαλλήλων του Δήμου.
- Παρέχει οδηγίες, δίνει κατευθύνσεις και, γενικότερα, συντονίζει τις υπηρεσίες του Δήμου κατά την άσκηση του έργου τους.
- Προβαίνει στη μελέτη και εισήγηση μέτρων για τη βελτίωση και προαγωγή των λειτουργιών του Δήμου.

Αρμοδιότητες Γενικού Γραμματέα

- Μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που είναι προς συζήτηση ενώπιον του Δημοτικού Συμβουλίου ή της Δημορχιακής Επιτροπής (πλέον Οικονομικής Επιτροπής) σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη ή έχουν ήδη συζητηθεί σε αυτά, καθώς και να τα υποστηρίζει ενώπιον των ανωτέρω οργάνων, εφόσον κρίνεται απαραίτητο από τον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου ή της Δημορχιακής Επιτροπής (πλέον Οικονομικής Επιτροπής) ή της νέας Επιτροπής Ποιότητας Ζωής.

Αρμοδιότητες Γενικού Γραμματέα

- Παρακολουθεί τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημορχιακής Επιτροπής (πλέον Οικονομικής Επιτροπής), όπως και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου.
- Μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης του Δήμου σύμφωνα προς τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις και ενημερώνει σχετικά το Δημοτικό Συμβούλιο και τη Δημορχιακή Επιτροπή (πλέον Οικονομική Επιτροπή), όπως και την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής.

Αρμοδιότητες Γενικού Γραμματέα

- Μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών του Δήμου, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχιακού δυναμικού και των τεχνικών μέσων του Δήμου.
- Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στο Δήμο.

Αρμοδιότητες Γενικού Γραμματέα

Ο Δήμαρχος μπορεί, με απόφασή του, να εκχωρεί και άλλες αρμοδιότητες στο Γενικό Γραμματέα του Δήμου.

Απαγορεύεται, όμως, εκ του νόμου να του αναθέσει την υπογραφή χρηματικών ενταλμάτων.

Αποδοχές Γενικού Γραμματέα

Στην αριθμ. 54698/2018 (Φ.Ε.Κ. Β' 4704/22.10.2018) ΚΥΑ, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί από την αριθμ.72865/2018 (Φ.Ε.Κ. Β' 5726/19.12.2018) ΚΥΑ, προβλέπεται ότι:

« Οι αποδοχές που δικαιούνται να εισπράττουν οι Γενικοί Γραμματείς των Δήμων, καθορίζονται ως ποσοστό 65 % επί της αντιμισθίας του οικείου Δημάρχου. Οι μηνιαίες αποδοχές των προαναφερόμενων Γενικών Γραμματέων, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερες των αντίστοιχων αποδοχών των υπαλλήλων ειδικών θέσεων 1ου βαθμού, όπως αυτές καθορίζονται κάθε φορά. Πέραν των ανωτέρω αποδοχών, στους εν λόγω Γενικούς Γραμματείς καταβάλλεται και η οικογενειακή παροχή, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται κάθε φορά από τις κείμενες διατάξεις»*

Λειτουργοί και υπάλληλοι του δημόσιου τομέα οι οποίοι κατέχουν νόμιμα και τη θέση του Γενικού Γραμματέα Δήμου, λαμβάνουν μόνο τις αποδοχές της θέσης αυτής και όχι τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης (άρθρο 161 παρ. 4 Ν. 3584/07).

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

- δυσκολία της εισαγωγής του
- προέλευση των αντιστάσεων
- σημασία του θεσμού - ιδιαιτερότητες και προκλήσεις που (ακόμη) αντιμετωπίζει

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

Ο Θεσμός του Γενικού Γραμματέα Δήμου είναι ιδιαίτερα σημαντικός, κάτι που αναγνωρίζεται και από το νομοθέτη, καθώς παρατηρούμε ότι σε βάθος χρόνου ο θεσμός παραμένει, συνεχίζεται και επεκτείνεται.

Ο Γενικός Γραμματέας, άτομο της εμπιστοσύνης του δημάρχου, προορίζονταν να είναι ο σύνδεσμος της πολιτικής ηγεσίας με τις διοικητικές υπηρεσίες του δήμου.

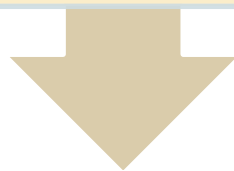
Ν.Δ. 1140/ 1972 (άρθρο 100)

Δήμοι με πληθυσμό άνω των 20.000 κατοίκων ή έδρες νομού ή πρωτοδικείου

Ν. 1188/81 (άρθρο 241)

Δήμοι με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων

Ν. 1416/84 (άρθρο 67)

Δήμοι με πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων και οικονομική δυνατότητα*

N. 1832/ 1989 (άρθρο 26)

Δήμοι με πληθυσμό άνω των 20.000 κατοίκων και ανάλογη οικονομική δυνατότητα*

N. 3584 / 2007 (άρθρο 161)

Δήμοι με πληθυσμό άνω των 20.000 κατοίκων, Δήμοι πρωτεύουσες νομών
Σύνδεσμοι Δήμων, Δήμων και Κοινοτήτων ή Κοινοτήτων με συνολικό πληθυσμό
μελών άνω των 300.000 κατοίκων και ανάλογη οικονομική δυνατότητα

N. 4623/ 2019 (άρθρο 15)

Δήμοι και Σύνδεσμοι Δήμων με ανάλογη οικονομική δυνατότητα.
Κατά την πρώτη θητεία των δημοτικών αρχών στους δήμους που συνιστώνται με την παράγραφο 1 του άρθρου 154 του ν. 4600/2019 (Α' 43), μπορεί να διορισθεί Γενικός Γραμματέας ακόμα και αν δεν προβλέπεται θέση στον Μεταβατικό Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας

N. 4674 / 2020 (άρθρο 11)

Σε Δήμους και συνδέσμους Δήμων, μπορεί να διορίζεται μετακλητός Γενικός Γραμματέας, εφόσον υπάρχει οικονομική δυνατότητα.
Για τον διορισμό δεν απαιτείται η πρόβλεψη της αντίστοιχης θέσης στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

Το 2007 οι Δήμοι που είχαν θέση Γενικού Γραμματέα ήταν μόλις 48.

Την Άνοιξη του 2011 συστήνεται μια ομάδα πρωτοβουλίας από τους κ.κ. Μιχάλη Χρηστάκη, Παναγιώτη Γρηγοράκο και Χρυσούλα Τσουκαλά, Γενικούς Γραμματείς των Δήμων Αμαρουσίου, Χαϊδαρίου και Βύρωνα, αντίστοιχα.

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

Από την πρωτοβουλία αυτή προέκυψε η σύσταση της Πανελληνίας Ένωσης Γενικών Γραμματέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης « Κλεισθένης» ως Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία αντί του Σωματείου.

Το καταστατικό ίδρυσης του Φορέα προχώρησε με τους πρώτους 50 που εγγράφησαν από τους 62 συνολικά Γενικούς Γραμματείς Δήμων που λειτουργούσαν πανελλαδικά.

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

Ο κεντρικός στόχος της Ένωσης είναι η δικτύωση μεταξύ Γενικών Γραμματέων και στελεχών ΟΤΑ, η ανάδειξη και αναβάθμιση των αρμοδιοτήτων του θεσμού, και η μέγιστη συνέργεια στην ανάπτυξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ο νέος φορέας καλύπτει την ανάγκη για διαρκή επικοινωνία, για δικτύωση και για παροχή τεχνογνωσίας προς τους Δημάρχους και τους Γενικούς Γραμματείς, όπως και για συνεργασία με τους τεχνοκράτες και τους υπηρεσιακούς παράγοντες των Δήμων.

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

Από το 2011 και μετά, η συνεργασία του «Κλεισθένη» με τους 325 Δημάρχους της χώρας και τους τότε 62 και στη συνέχεια 106 Γενικούς Γραμματείς Δήμων επικεντρώθηκε στην παροχή πληροφορίας, στην έγκαιρη ενημέρωση, στη διάχυση τεχνογνωσίας και στην επίλυση προβλημάτων υπηρεσιακού και διαδικαστικού χαρακτήρα.

Στη Δημοτική Θητεία 2011-2014 & 2014-2019 το πληθυσμιακό κριτήριο για το διορισμό Γενικών Γραμματέων παρέμενε, παρά το γεγονός ότι οι μικροί Δήμοι ζητούσαν την κατάργησή του.

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

Το 2019 με το άρθρο 154 του Ν. 4600/2019 (Α' 43),
συστήνονται 12 νέοι Δήμοι

- Βόρειας Κέρκυρας
- Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων
- Νότιας Κέρκυρας
- Αργοστολίου
- Ληξουρίου
- Σάμης
- Σερβίων
- Βελβεντού
- Μυτιλήνης
- Δυτικής Λέσβου
- Ανατολικής Σάμου
- Δυτικής Σάμου

Από 1/9/2019 έχουμε τη λειτουργία 332 Δήμων σε
επίπεδο χώρας.

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

Το 2019 με το Ν. 4623/2019 καταργείται το πληθυσμιακό όριο των 20.000 κατοίκων και επιπλέον δίνεται η δυνατότητα:

«Κατά την πρώτη θητεία των δημοτικών αρχών στους δήμους που συνιστώνται με την παράγραφο 1 του άρθρου 154 του ν. 4600/2019 (ΦΕΚ 43/τ.Α΄/9-8-2019), μπορεί να διορισθεί Γενικός Γραμματέας ακόμα και αν δεν προβλέπεται θέση στον Μεταβατικό Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας»

Το 2020 με το Ν. 4674/2020, η εξαίρεση αυτή (της πρόβλεψης θέσης Γενικού Γραμματέα στον ΟΕΥ) επεκτάθηκε σε όλους τους Δήμους.

«Σε Δήμους και συνδέσμους Δήμων, μπορεί να διορίζεται μετακλητός Γενικός Γραμματέας, εφόσον υπάρχει οικονομική δυνατότητα. Για τον διορισμό δεν απαιτείται η πρόβλεψη της αντίστοιχης θέσης στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας»

Εξέλιξη Θεσμού Γενικού Γραμματέα

Σήμερα η Πανελλήνια Ένωση Γενικών Γραμματέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης «Κλεισθένης» αριθμεί 250 μέλη (από τα οποία 212 είναι ενεργοί Γενικοί Γραμματείς).

Προκλήσεις

- Μισθολογικά θέματα
 - Κατάκτηση δικαιώματος διάνυσης θητείας σε επίπεδο Γενικού Διευθυντή ή Διευθυντή, ανάλογα με τις Διευθύνσεις του Δήμου.
 - Επιστροφή σε αμοιβές ανάλογες των αρμοδιοτήτων που ασκούν.
- Διεύρυνση αρμοδιοτήτων (ενδεικτικά αναφέρονται)
 - Μέριμνα για τις διαδικασίες κατάρτισης Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης του Δήμου.
 - Συντονισμός θεμάτων σχετικών με την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής οδηγίας περί GDPR.
 - Υπογραφή εγγράφων αποστολής προς Υπουργεία, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Περιφέρειες, Υπουργεία κ.ά., τα οποία ήδη εκτελούνται μετά από απόφαση Δημάρχου σε πλειάδα Δήμων.

Προκλήσεις

Μία από τις σημαντικότερες δραστηριότητες της Πανελληνίας Ένωσης Γενικών Γραμματέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούν οι προτάσεις – παρεμβάσεις προς Κρατικούς Φορείς σε θέματα Ο.Τ.Α., που αφορούν μεταξύ άλλων:

- Συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις νομοσχεδίων
- Υποβολή προτάσεων τροπολογιών σε υφιστάμενους νόμους
- Αιτήματα και προτάσεις σε διευκρινιστικές εγκυκλίους
- Προώθηση ερωτημάτων που θέτουν οι δημοτικές υπηρεσίες
- Προτάσεις άμεσης επίλυσης θεμάτων ΟΤΑ
- Ιδέες – προτάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του θεσμού και της λειτουργίας των ΟΤΑ

Στόχος είναι η βελτίωση του θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και η όσο το δυνατόν ταχύτερη επίλυση θεμάτων και προβλημάτων των ΟΤΑ.

www.kleisthenis.org

πηγή:

Πηγές:

- «Ο ρόλος του Γενικού Γραμματέα στο Δήμο» - Ντ. Αλεξίου (2011)
- «Η νέα Καταστατική Οργάνωση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση» Ν.- Κ. Χλέπας (2014)
- «Οδηγός Νέων Δημοτικών Αρχών» Δ. Κουτσούρη – Ντ. Αλεξίου (2015) (εκδ. ΥΠΕΣ - ΚΕΔΕ - ΕΤΕΑΑ)
- www.kedke.gr
- www.kleisthenis.org
- www.airetos.gr

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Δρ. Μιχάλης Χρηστάκης
Πολιτικός Επιστήμων – Διεθνολόγος
Γενικός Γραμματέας Δήμου Νέας Σμύρνης
Πρόεδρος Πανελλήνιας Ένωσης Γενικών Γραμματέων Τοπικής
Αυτοδιοίκησης 'Κλεισθένης'

christakismichalis2@gmail.com & gg@neasmyrni.gr

τηλ.: 213 2025 845